

DÜNYA TÜRK FORUMUNDAN NOTLAR

 Yusuf URAMALI

Yunus Zeyrek

Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi tarafından düzenlenen Türk Konseyi, Türk Diasporası ve Sosyoekonomik İş Birliği toplantısı, 21-22 Ekim 2010 tarihinde, İstanbul'da Grand Cevahir Hotel salonlarında gerçekleştirildi.

Bizim Ahıska Dergisi Genel Yayın Yönetmeni Yunus Zeyrek'in de davetli olarak konuştuğu toplantı iki gün devam etti. Dünyanın dört bir tarafından gelen temsilciler, buldukları yerlerde yaşadıkları problemleri dile getirdiler.

Toplantının ilk bölümünde açılış konuşmaları yapıldı. TASAM Başkanı Süleyman Şensoy'un konuşmasını müteakip Türk Konseyi Genel Sekreteri **Büyükelçi Halil Akıncı** konuştu. Akıncı, konuşmasında özetle şunları söyledi: "Türk Konseyi, Türk dünyası ve Türk devletleri arasında kurulmuş ilk gönüllü konseydir. Semerkantsız, Mervsiz bir Türk dünyası düşünülemez. Konseyin sekreteryası İstanbul'dadır, zira İstanbul, Türk dünyasının en büyük şehridir. Gelecek sene Almatı'da toplanacağız. Türksoy güçlendirilecek ve Türk fonu kurulacaktır. Mutlaka Türk İşbirliği Konseyini de kurmalıyız."

Forum çerçevesinde yapılan oturumlarda birçok konuşmacı ve müzakereci ilgilendikleri konularla ilgili düşüncelerini açıkladılar.

Dünya Türk Forumunda, başlıca oturumlar sırasıyla şunlardı:

1. Küresel ve bölgesel sorunların Türk dünyasına yansımaları,

2. Türk dünyasında STK'lar ve sivil toplumun gelişmesi önündeki sorunlar,
3. Eğitim, bilim ve kültür alanında iş birliği ve Türk STK'larının rolü,
4. Yabancı düşmanlığı, sosyal dışlanma ve Türk diasporası,
5. Türk kültürünün kurucu öğeleri: Bütün insanlık için bir evrensel değerler projemiz var mı?
6. Türk kültür alanı: Kültürel farklılıktan kültürler arası diyaloga
7. Sözde soykırım, Türk diasporası ve iş birliği
8. Sosyoekonomik iş birliği konusunda mevcut durum, yeni iş birliği alanları ve kurumsallaşma

Prof. Dr. Nadir Devlet, Özbekistan'ın Türk ülkeleri zirvesine katılmadığına işaret ederek bu durumun mutlaka düzeltilmesi gerektiğini belirtti. Azerbaycan, Kazakistan ve Türkmenistan'ın bağımsızlığın 20. Yılında belli bir yere geldiklerini söyleyen Devlet, Özbekistan'ın zengin bir ülke olmasına rağmen olumlu bir çizgiye ulaşamadığını, keza Kırgızistan'ın da henüz belini doğrultmadığını, bu ülkelerde, Sovyetler Birliği'nden devralınan etnik yapı ve sınırların problem olmaya devam ettiğini belirtti. Devlet'in şu cümlesi ise çok anlamlıydı: "Bu ülkelerde birçok karışıklık yaşanmakta fakat kimse Ruslara dokunmamaktadır. Bu da onların ağabey konumundan kaynaklanmaktadır."

Dr. Hasan Ali Karasar, Kırgızistan gözlemlerini anlattı. "Kırgızistan Rus ve ABD askerî varlığının bir arada bulunduğu yegâne ülkedir. Orta Asya-Türkistan coğrafyasında tabii kaynakların ortak kullanılmasıyla yeni çözümlere ihtiyaç var." dedi.

Almanya'da yaşayan Türklerin meseleleri üzerine bir konuşma yapan **Prof. Faruk Şen**, bu ülkede sivil toplum kuruluşlarımızın çok dağınık olduğunu, Diyanet dışında 11 İslamî federasyon bulunduğunu söyledi. Diğer taraftan Musevilerin her türlü faaliyetine göz yuman Almanların, Türk liderleri bir şekilde yıpratıldığını belirtti. Şen'in, 2011 yılında problemlerin daha da artacağı ve belki yurda dönüşlerin başlayacağını söylemesi dikkat çekti.

Aynı oturumda konuşan **Bizim Ahıska** Dergisi Genel Yayın Yönetmeni **Yunus Zeyrek**, Ahıska Türklerinin vatana dönüşüyle ilgili sıkıntıları dile

getirdi: "Ahıska Türklerinin 15 Kasım 1944 sabahı başlayan sürgünü, 2010 yılının sonuna yaklaştığımız şu günlerde devam etmektedir. Gürcistan Hükümeti, 2007 yılında çıkardığı Ahıska Türklerinin vatana dönüşüyle ilgili kanunun gereğini yerine getirmede ağır davranmakta ve vatana dönenlere de iyi davranmamaktadır. Gürcistan, serbest mülk satışına izin vermemekte, vatana dönüş ve gelecek olanlardan kimlik değiştirmelerini talep etmektedir. Bu uğurda bir de dernek kurduştur. Ahıska'ya gelenler üzerinde gizli polis baskısı var; adeta nefes aldırıyor ve yıldırıyor. Ahıska'ya gelmiş olan Müslüman ahalinin mezarlık talebi kabul edilmemektedir. Gürcü makamları Ahıska Türklerinin çocuklarına eğitim imkânı vermemektedir. Türkiye'deki Gürcü lobisi başta TRT olmak üzere medya organlarından azami derecede yararlanmakta; Ahıska ve Acara Müslümanlarına yapılan baskıları bir cümleyle dahi anmamaktadır. Bu durum Türkiye kamuoyunda bilgi kirliliğine sebep olmaktadır."

Amerika Türk Dernekleri Federasyonu Başkanı **Dr. Ata Erim**, yaptığı renkli konuşmasında ABD'deki Türklerin hayatı ve sivil toplum kuruluşları hakkında bilgi verdi. Erim, "1958'de doktor olarak ABD'ye gittim. Çalıştığım hastanede benim Türk olduğuma inanmıyorlardı. Bizden önce oralara giden Ermeniler ve Rumlar, çok kötü bir Türk propagandası yapmışlardı. Bugün o noktayı aşmış bulunuyoruz. Fakat sivil toplum şuorumuz gelişmediği için çok sınırlı bütçelerle ayakta duruyoruz. Ermeniler sınırsız bütçelerle her türlü faaliyeti yapıyorlar. Her şeye rağmen ABD'de millî kültürümüzle yaşama gayreti içindeyiz." şeklinde konuştu.

Türk-Amerikan Dernekleri Asamblesi Başkanı **Günay Övünç** de Amerika'da kilisenin toplum hayatındaki önemine dikkat çekti: "Ermeniler, her hafta sonu kiliselerde toplanarak 1915 yılı olaylarını unutmuyor ve "düşman" üzerinde konuşuyorlar. Biz ise kendimizi böyle kötü bir olayla belirlemiyoruz. Zaten bizde olay çok: 1915, Kıbrıs, Irak, Ege hava sahası, terör! Ermeni lobisinin bütçesi 40 milyon, bizim 4 milyon dolar! Bütçemizin yarısı da TC devletinden..."

Türk Ocakları adına konuşan **Prof. Dr. Orhan Kavuncu**, "Sivil toplum faaliyetinde duygu ve heyecanı, hamaset yapma şeklinde nitelenecek doğru değil. Akıl ve kabiliyetle birlikte duygu ve heyecana da ihtiyaç vardır. Ancak duygu ve heyecan, akıl ve kabiliyetten mahrum olursa hamaset değil, hakikat olur." dedi.

İngiltere'den gelen **İsmail Kesici**'nin, "Kerkük'le Türkmen olalım, Karabağ'da Azeri olalım, Kırım'da Tatar olalım. Gelin hep beraber Türk olalım, dertlerimizi paylaşalım." sözü salondan alkış aldı.

Kırım Millî Meclisi adına foruma gelen **Ali Khamzin**, bu Türk forumunun daimî olması gerektiğini ifade etti. Azerbaycan Millî Meclisinden gelen Milletvekili Ganira Paşayeva, kendilerinin böyle bir gayreti olduğunu ve yakında açıklayacaklarını söyledi.

Kazakistan Parlamentosu Üyesi **Prof. Garifolla Yessim**'in, "Avrupa, Dede Korkut'taki hayat tarzı ve hayat felsefesine, ancak 20. Yüzyılda erişti." cümlesi anlamlıydı.

Ordu Üniversitesinden **Doç. Dr. İsmail Doğan**, konuşmasında özeleştiri yaptı: "Artist, şarkıcı, tenisçi, yazar, TV programcısı olarak en büyük entelektüelimiz Hülya Avşar!" dedi.

Forumla Ankara Üniversitesinden katılan Kırgızistanlı **Prof. Gulzura Jumakunova**, "Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra ortaya çıkan dünya Türklüğüne, Türkiye Cumhuriyeti tek taraflı olarak kucağını açtı. Nahçıvan'da dokuzuncu Türkçe konuşan ülkelerin cumhurbaşkanları toplantısında Türkiye Türkçesi Türk dünyası iletişim dili olması kararlaştırıldı. Bu bir dayatma değil, bir entegrasyon ve bir ihtiyaç olarak benimsendi." dedi.

Bu konuşmaları dinleyen Özbekistanlı **Dr. Gaybullah Babayarov**, kulağına eğilerek, "Türkçe konuşan ülkeler sözü, bana Fransızca konuşan Afrika ülkeleri sözünü hatırlatıyor." diyerek hoşnutsuzluğunu belirtti.

TÜRKSAM Başkanı **Sinan Oğan** da Türk dünyasının genel problemleri üzerinde bir değerlendirme yaptı. Karabağ meselesiyle Kerkük ve Ahıska Türklerinin içinde buldukları duruma dikkat çekti.

Azerbaycan Devlet Bakanı **Nazım İbrahimov**, bundan sonraki Dünya Türk Forumuna Azerbaycan'ın ev sahipliği yapacağını söyledi.

Bizim Ahıska dergisinin son iki sayısı Forumla katılanlara dağıtıldı ve büyük bir ilgiyle karşılandı.

Yunus Zeyrek, forum sonunda yayımlanacak sonuç bildirisinde şu cümlenin yer almasını teklif etti: "Dünya Türk Forumu, 1944 yılında sebepsiz olarak vatanlarından sürülen Ahıska Türklerinin, Avrupa Konseyi süreciyle 2011 yılında vatanlarına dönmeleri hususunda Gürcistan ve Türkiye'nin iş birliği yapması ve uluslararası platformlarda gündemde tutulması görüşü benimsenmiştir."